

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۷۰ بازهم برمن

۷۰ چین فداکار!

۷۱ روزشمار نگاه جهان

دور زدن تحریم‌ها

نگاه Wall Street Journal، نیویورک

ظهور محور ایران-ونزوئلا

دولت نهم، دولتی بود که درهای اقتصاد و سیاست را به روی آمریکای جنوبی گشود؛ رابطه‌ای که مورد انتقاد غرب و زیر ذره‌بین شرق است.

رابرت مورگنتاو، بازپرس قضایی یهودی‌الصلب بخش منتهن آمریکا است که طی یک سخنرانی در مؤسسه Brookings تحلیل خود را از افزایش روابط ایران و ونزوئلا ارائه کرده است. چکیده‌ای از این سخنرانی از نظر خوانندگان ماهنامه «اقتصاد ایران» می‌گذرد.

روابط دیپلماتیک ایران و ونزوئلا به حدود ۵۰ سال پیش باز می‌گردد و تا سال‌های اخیر هم چیزی بیش از تبادل دیپلمات بین دو کشور نبوده است، اما با انتخاب محمود احمدی نژاد در سال ۲۰۰۵ روابط این دو کشور تغییرات چشمگیری کرده است. این روزها احمدی نژاد و هوگو چاوز مشارکتی صمیمی در امور مالی، سیاسی و نظامی ایجاد کرده‌اند که ریشه در دشمنی مشترک آنها با آمریکا دارد.

علایم این مشارکت رو به رشد در سال ۲۰۰۶ بروز کرد. در این سال ونزوئلا در دفاع از برنامه هسته‌ای ایران و مخالفت با قطعنامه شورای امنیت مبنی بر اعمال تحریم علیه ایران به کوبا و سوریه پیوست تا این سه کشور، تنها کشورهایی باشند که به این قطعنامه رأی منفی بدهند. یک سال پس از آن و طی سفر چاوز به تهران، دو کشور از تشکیل "محور اتحاد" علیه آمریکا خبر دادند.

در این میان، سرمایه‌گذاری ایران در ونزوئلا در حال افزایش بوده است. دو کشور تاکنون یادداشت تفاهم‌های گوناگونی در حوزه‌های توسعه تکنولوژی، همکاری در بخش‌های مالی و بانکی و اکتشاف و پالایش نفت به امضا رسانده‌اند. همچنین در آوریل سال ۲۰۰۸ یادداشت‌های تفاهم در مورد همکاری و حمایت کامل نظامی بین دو کشور به امضا رسید. طبق گزارش منتشر شده از سوی مؤسسه صلح کارنگی در دسامبر سال گذشته، ونزوئلا حدود ۵۰ هزار تن اورانیوم استخراج نشده دارد که احتمال می‌رود آن را برای ایران استخراج کند.

از طرفی ایران هم بانک توسعه بین‌الملل را در کاراکاس افتتاح کرده که شعبه مستقلی از بانک توسعه صادرات ایران است. اکتبر گذشته دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری آمریکا هر دوی این بانک‌ها را با تحریم‌های اقتصادی مواجه کرد.

تحقیقات انجام شده نشان می‌دهند که طی ۳ سال گذشته، تعدادی از کارخانه‌های ایرانی در مناطق دورافتاده و توسعه‌نیافته ونزوئلا به پیشرفت‌های قابل توجهی رسیده‌اند که این امر احتمال فعالیت‌های غیرقانونی آنها را برای ساخت سلاح افزایش می‌دهد! همچنین تحقیقات دفتر پاسخگویی دولت آمریکا (GAO) در گزارشی از افزایش فساد در دولت، ارتش و روند اجرای قوانین ونزوئلا خبر داده که این کشور را تبدیل به مسیر اصلی قاچاق کوکائین از کلمبیا کرده است.

در سال‌های اخیر، سازمان‌های ایرانی بدون آن که ردی از خود باقی گذارند، راه‌های مختلفی را برای انتقال پول به سراسر جهان اتخاذ کرده‌اند. این اقدام ایران به منظور خرید مواد مورد نیاز برای گسترش سلاح‌های هسته‌ای، موشک‌های دوربرد و بمب‌های جاده‌ای بوده است. ونزوئلا سیستمی مالی ایجاد کرده است که ایران، به کمک دولت چاوز می‌تواند از آن برای جلوگیری از تحریم‌های اقتصادی بهره‌گیرد.

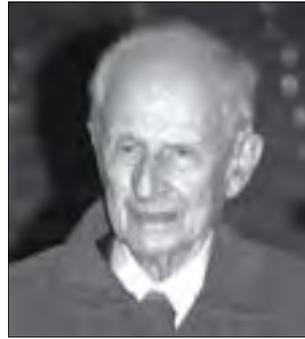
اما چرا چاوز خواهان گسترش رابطه با کشوری خارجی است که هیچ‌گونه اشتراک تاریخی یا فرهنگی با آن ندارد؟ اشتیاق این کشور به تبدیل شدن به قدرت منطقه و درافتادن با آمریکا مهم‌ترین دلیل این امر است و اقدام دیپلماتیک باراک اوباما در دست دادن با چاوز در نشست ماه آوریل نمی‌تواند دلیلی باشد بر این که این تهدید از بین رفته است. در حقیقت، با پیش‌زمینه‌ای که از چند سال پیش به وجود آمد، در حال ورود به دوره‌ای هستیم که روابط ایران و ونزوئلا به ثمر خواهد نشست.

این بدین معنی است که دو رژیم خطرناک جهان

– که خود را "محور اتحاد" نامیده‌اند
– در نزدیکی آمریکا با همکاری هم به توسعه تکنولوژی هسته‌ای و موشکی خواهند پرداخت.

تهدید هسته‌ای و موشک‌های دوربرد ایران و همچنین نفوذ این کشور به نیمکره غربی، مسأله‌ای نیست که بتوان از آن چشم‌پوشی کرد. ممکن است آژانس‌های اجرای

قوانین بتوانند تضمین کنند که پولشویی و نقض تحریم‌ها نادیده گرفته نشوند و مجرمین و بانک‌هایی که به ایران کمک می‌کنند شناسایی شده و تحت

پیگرد قرار بگیرند، اما آمریکا به تنهایی نمی‌تواند با این تهدید مقابله کند.

افکار عمومی نیازمند است تا از افزایش حضور ایران در آمریکای لاتین آگاه باشد. علاوه بر آن، آمریکا و جامعه بین‌الملل باید به شدت به دنبال راهی برای نظارت و تحریم سیستم بانکی ونزوئلا باشند. هر گونه اهمال در این زمینه می‌تواند روزنه‌ای آماده برای انجام پولشویی از سوی دولت ایران (!) و افزایش فساد در دولت ونزوئلا ایجاد کند. ■

خواهد گرداند. همچنین برمن در رابطه با خبری که در مورد دومین سایت غنی‌سازی اورانیوم ایران منتشر شد، اظهاراتی مطرح کرد و آن را مخرب خواند و مدعی شد که این عمل مخفیانه ایران می‌تواند بر مذاکرات آینده سایه افکند. برمن افزود: "هدف ایران برای ساخت سلاح هسته‌ای و تلاش برای مخفی کردن این هدف، دیگر شفاف نیست. بدون شک ایران طی این سال‌ها درباره مقاصد به اصطلاح صلح‌آمیز خود به جامعه بین‌الملل دروغ می‌گفته است! خبرهایی که این روزها منتشر می‌شود تصمیم من را برای تحریم فرآورده‌های نفتی علیه ایران جدی‌تر می‌کند." ■

نگاه US House Committee on Foreign Affairs، واشنگتن

باز هم برمن

غربی‌ها بسته‌های پیشنهادی ایران را تکراری می‌پندارند. آیا با این نگرش امیدی به اصلاح هست؟

هاوارد برمن، رییس کمیسیون امور خارجه مجلس آمریکا در جمع گروهی از رهبران یهودی این کشور بار دیگر اظهاراتی علیه برنامه هسته‌ای ایران عنوان کرده است. وی هدف اصلی این جمع را بازداشتن ایران از دستیابی به قابلیت تولید سلاح هسته‌ای عنوان کرد. این هدف به معنی کنترل، ارباب، نظارت یا مدارا کردن با ایرانی با سلاح هسته‌ای نیست، بلکه در حقیقت، جلوگیری از بلندپروازی‌های هسته‌ای این کشور است. به عقیده برمن دولت آمریکا هم که به تازگی اعلام کرده ایران ظرفیت غنی‌سازی اورانیوم را دارد، با چنین حکمی موافق است.

برمن اعلام کرده که برنامه هسته‌ای ایران در اولویت برنامه سیاسی او قرار دارد و آن را در هر نشست با رهبران خارجی درگیر با این موضوع مطرح خواهد کرد. از زمان ارایه لایحه تحریم علیه ایران به مجلس آمریکا، برمن مسافرت‌هایی به مسکو و پکن داشته است تا بر این امر تأکید ورزد.

القبای دیپلماسی اواما

برمن در سخنرانی خود بیان کرده که اگر ایران به قابلیت استفاده از انرژی هسته‌ای دست یابد، جهان به وضعیت بدی دچار خواهد شد و در صورت رسیدن ایران به تسلیحات اتمی، حتی اگر از آن استفاده نشود، این کشور به نیرویی تهدیدکننده و مرکز قدرت منطقه تبدیل خواهد شد که البته با آغاز مسابقه تسلیحاتی که با تلاش مصر و عربستان برای دستیابی به بمب هسته‌ای ممکن است آغاز شود، این وضع بدتر هم

خواهد شد. در این میان، اواما برای رویه‌رو شدن با ایران از خود حسن نیت نشان داده و سه برنامه مهم را ارایه کرده است. برنامه A برای این بوده که آمریکا نشان دهد حل این مشکل به صورت صلح‌آمیز و دیپلماتیک برای آن اولویت دارد. برنامه B برای این بود که آمریکا جامعه بین‌الملل را به منظور رسیدن به تحریم‌های قوی‌تر علیه ایران وارد عمل کند؛ برنامه‌ای که در آن برمن مطمئن نیست نگرش آمریکا در مورد روسیه و چین به پیروزی برسد، اما اگر هم این گونه نشود، این شانس وجود دارد که در این مورد حمایت اروپا را جلب کند.

برنامه C با پیش رفتن تحریم‌های فرامنطقه‌ای آمریکا همراه است که به طور همزمان دیگر گزینه‌ها را هم بر میز مذاکره خواهد داشت.

به گفته برمن اگر ایرانی‌ها در نظر دارند به شیوه‌ای مهم و معنادار که منجر به پایان برنامه غنی‌سازی شود وارد مذاکره شوند، آمریکا دری را به روی آنها خواهد گشود. اما این شیوه "معنادار" ابتدا باید تفسیر شود. این طور ادعا می‌شود که آمریکا قصد ندارد ماه‌ها صرف تحلیل بسته‌های پیشنهادی قدیمی کند که صرفاً برای به تأخیر انداختن اعمال تحریم‌ها ارایه می‌شوند، به همین دلیل است که برمن تلاش می‌کند لایحه تحریم فرآورده‌های نفتی پالایش شده ایران را که خود تنظیم کرده، سریعاً عملی کند و اگر ایران اقدامی در تغییر این مسیر انجام ندهد، در یک فرصت مناسب اهداف مشترکش را با سران یهودی مجلس آمریکا محقق

نگاه Financial Times، لندن

چین فداکار!

در ماه سپتامبر شرکت‌های دولتی چین عرضه بنزین را به ایران آغاز کردند و اکنون بیش از یک سوم واردات ایران را تأمین می‌کنند؛ اقدامی که تلاش‌های آمریکا را برای جلوگیری از عرضه سوخت به کشوری که اقتصادش وابسته به انرژی است، تضعیف می‌کند.

با وجود اقداماتی که سال گذشته از سوی شرکت‌های بین‌المللی از جمله BP و Reliance هند برای جلوگیری از فروش بنزین به ایران صورت گرفت، اقدام چین برای عرضه بنزین به ایران، تأکیدی بر سختی اجرای تحریم‌هایی است که هدف آنها محدود کردن اهداف هسته‌ای ایران است.

تاجران و بانکدارانی که از میزان خرید ایران آگاهند، معتقدند خلأیی که به واسطه خروج طولانی‌مدت این شرکت‌ها برای عرضه بنزین به ایران به وجود آمده بود، در این ماه از سوی چین پر شده است. گفته می‌شود روزانه ۳۰ تا ۴۰ هزار بشکه بنزین چین از طریق شرکت‌های واسطه وارد ایران می‌شود.

تحریم بنزین ایران هدفی است که باراک اواما پیش از روی کار آمدن خود آن را مدنظر داشت و قانونی که برای مجازات شرکت‌های بین‌المللی عرضه‌کننده بنزین به ایران مطرح شده، تاکنون از سوی بسیاری از اعضای کنگره آمریکا مورد استقبال واقع شده است.

اما تلاش‌های اصلی آمریکا در پشت پرده انجام خواهد شد، چرا که مقامات آمریکا می‌دانند روسیه و چین با اعمال تحریم‌های جدید سازمان ملل، به ویژه در مورد فروش فرآورده‌های نفتی به این کشور مخالفتند.

به هر حال، به عقیده تحلیل‌گران و کارشناسان نفتی علی‌رغم موفقیت‌هایی که در مورد شرکت‌های BP و Reliance به دست آمد، نمی‌توان همه کشورها را از فروش بنزین به ایران منع کرد.